

УНБУ - РЕКТОР
№№Н П-МЕ-И-36У
дата 08.08.2018

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 23-939-00-12
дата 14.08.2018 г.

ДО

Председателя на Комисия по здравеопазването
Председателя на Комисия по образованието и науката
44-то Народно събрание на Република България

СТАНОВИЩЕ

от департамент „Когнитивна наука и психология“, Нов български университет

ОТНОСНО: Законопроект за съсловната организация и дейността на психолозите в Република България, внесен на 29.06.2018 г., на основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

Уважаеми госпожи и господа,

Академичният състав на департамент „Когнитивна наука и психология“, НБУ, подкрепя инициативата дейността на практикуващите психолози да бъде регулирана със закон и по-специално, да бъдат създадени съсловна организация (*Камара на психолозите, КП*) и *Публичен регистър на психолозите*, вписването в който да е задължително условие за допускане до работа с клиенти на психологически услуги.

В същото време, след внимателно запознаване с внесенния *Законопроект за съсловната организация и дейността на психолозите в Република България*, смятаме, че той трябва да бъде съществено ревизиран, прецизиран и допълнен в съответствие със следните забележки и препоръки:

1. **Минималното изискване за вписване в *Публичния регистър на психолозите* трябва да бъде приведено в съответствие със стандарта *EuroPsy* на *Европейската федерация на психологическите асоциации (EFPA)*, към който се придържат страните-членки на ЕС. Според този стандарт, практикуващите психолози трябва да са преминали мин. 5 години академично обучение в областта на психологията, което в българските условия означава, че те трябва да притежават бакалавърска и магистърска степен в професионално направление 3.2 Психология. В предложения законопроект се допуска вписване в *Публичния***

регистър на психолозите след представяне само на диплома за бакалавър по психология или само на диплома за магистър по психология (чл. 22 (3)), което е в разрез не само със стандарта *EuroPsy*, но и със съществуващата практика в страните в ЕС (виж доклада на ЕС *“Mutual Evaluation of Regulated Professions”* от 29.04.2016, сс. 16-17).

2. В *Закона за съсловната организация* трябва да бъде изрично упоменато, че **минималните изисквания за вписване в Публичния регистър на психолозите са необходимо, но не достатъчно условие за практикуването на определени дейности**, които могат да налагат допълнително обучение – стаж, работа под супервизия и др., проведено в оторизирани организации. Необходимо е да се изготви *Наредба за приложение на Закона за съсловната организация*, в която да се посочат допълнителните изисквания за придобиване на правоспособност в различните приложни направления на психологията.
3. В *Закона за съсловната организация* трябва да бъдат формулирани и **минимални изисквания към организациите, на които ще бъдат делегирани права да извършват след-университетско практическо обучение на психолозите**. Задължително минимално изискване трябва да е обучаващите да бъдат регистрирани психолози по смисъла на *Закона за съсловната организация*, а ако са чужденци, квалификацията им да е призната от официална съсловна психологическа организация в страната, в която практикуват.
4. В *Закона за съсловната организация* е нужно да се заяви недвусмислено, че **вписването в Публичния регистър на психолозите, и съответно покриването на минималните изисквания за вписване, е задължително за онези, които ще работят в сферата на психологическите услуги, но не и за академичните психолози, занимаващи се с преподавателска и/или изследователска дейност**. Съвременното университетско обучение по психология и съвременните психологически изследвания са интердисциплинарни и поради това притежаването на образователни степени и в други области на науката от психолозите преподаватели и изследователи трябва да се разглежда като предимство, а не дефицит. Необходимо е ясно да се разграничи професионалната дейност на психолозите, работещи в сферата на психологическите услуги от преподавателската и научно-изследователска дейност на академичните психолози. Това налага цялостно преразглеждане на текстовете от законопроекта, в които се говори общо за „упражняване на професията“, без да се уточнява, че става въпрос единствено и само за упражняване на професията в сферата на психологическите услуги (виж чл. 3, чл. 4, чл. 5(4), чл. 28 и др.).
5. Отчитайки, че една част от практикуващите в момента психолози на територията на Република България не отговарят на минималните изисквания за вписване в *Публичния регистър на психолозите*, предлагаме *Законът за съсловната*

организация да предвиди процедури за приравняване или повишаване на квалификацията на тези психолози.

6. Съзнавайки необходимостта от създаване на съсловна организация на практикуващите психолози (*Камара на психолозите*), смятаме също, че учредяването на такава организация не трябва да води до закриване на съществуващото *Дружество на психолозите в Република България* (ДПБ). **ДПБ е добре да продължи своето съществуване като доброволно сдружение на българските психолози, в което да членуват не само вписаните в Публичния регистър на психолозите, но и представители на академичната психология, ангажирани основно с преподаване и изследвания в областта на психологията и свързаните с нея научни дисциплини.** Съществуването на ДПБ е условие за диалог между академичните психолози и практикуващите психолози, а този диалог е важен за постигането на по-качествено практически ориентирано психологическо образование и по-качествени психологически услуги, съобразени със съвременните достижения на психологическата наука. Към ДПБ трябва да продължи да функционира *Етична комисия*, която да съблюдава спазването на *Етичния кодекс* на ДПБ както от регистрираните практикуващи психолози (членове на КП), така и от провеждащите психологически изследвания членове на ДПБ, които не са вписани в регистъра на КП. Разделението на функциите между *Камарата на психолозите* и *Дружеството на психолозите в Република България* ще предотврати съсредоточаването на прекалено много власт в една-единствена организация, и съответно възможността за злоупотреби с тази власт, от което мнозина с основание се опасяват.

23.07.2018 г.

София

.....
доц. д-р Елена/Андонова

Ръководител на департамент „Когнитивна наука и психология“

.....
проф. д-р Пламен Бочков

Ректор на Нов български университет